

”...skön är själarnas
pilgrimsgång”

MÖTET **ROY GRANBERG**
UNG I KYRKAN **KONFIRMATION**
TEMA **PÅ VÄG**

Kraft att hantera livets resa

När jag kan vara ute och resa fascinerar jag av att köra på små, krokiga vägar längs dramatiska bergskanter. I fjällvärlden eller med havets vågor piskande in nedanför. Där vet man inte vilka scenerier som öppnar sig bakom nästa krök eller vad som dyker upp på vägen. Om det finns något stabilt räcke mot branten. Om vägen plötsligt breddar sig och det går att mötas och kanske till och med köra om – eller bli omkörd. Eller om det blir så smalt att sidospieg-larna nästan skrapar i klippväggarnas sidor. Och så plötsligt är man framme.

Egentligen är väl livet ungefär som en sådan resa. Plötsligt svänger det, saker händer som vi inte väntar oss, oväntade hinder dyker hastigt upp. Ibland färdas vi längs farliga branter rand, andra gånger kan vi köra om eller bli omkörda. Och plötsligt når vägen sitt slut.

Det har nog alltid varit så. Också Paulus levde ett äventyrligt liv med tvära kast när han reste runt och predikade på många olika håll i dåtida Romarriket. Då som nu gäller att livet kan skifta – och skiftar. Det gäller att hänga med och kunna hantera det. För Paulus stod det klart vad som gjorde att han klarade det. ”Allt förmår jag genom honom som ger mig kraft” (Fil. 4:13). I gemenskapen med Jesus förmådde han att hantera vad som än dök upp längs hans livs väg. Utan att tappa målet i siktet – uppståndelsen från de döda och det eviga livet med Kristus. ”Nu väntar mig rättfärdighetens segerkrans, som han, den rättvise domaren, skall ge mig den dagen, och inte bara mig utan alla som längtar efter hans ankomst” (2 Tim. 4:8)

Också vi kan få leva såsom Paulus. Ta vara på vår vägs alla kurvor och utmaningar, skönheter och farofyllda passager. Med kraft ifrån Kristus och med målet klart: rättfärdighetens segerkrans – upp-

ståndelsen genom Kristus och det eviga livet med honom. Då är inte vår väg en väg som plötsligt bara tar slut. Nej, då finns det ett mål som ger riktning och mening – och som är värt också de mest utmanande strapatserna längs vägen.

Så låt oss ta vara på vägarna vi får färdas på – i sommar och genom livet – med allt vad de rymmer. Men låt oss inte missa målet – hur fascinerande vägen än är.

Marcus Stille
kyrkoherde

Sommarmusik

Lördag kl 15

Hjärtum 9 och 16 juli

Västerlanda 23 och 30 juli

Sankt Olof möter du på s 22.

Maria

Utges av Svenska kyrkan i Lilla Edet med fyra nr/år och distribueras till alla hushåll.

Svenska kyrkan
LILLA EDET

Ansvarig utgivare: Marcus Stille

Redaktionsgrupp: Patrik Björk, Lisbeth Olsson och Rolf Pettersson

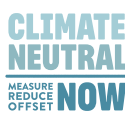
Grafisk form: Budskapet kommunikation

Tryck: Billes tryckeri

Foto omslag: Rolf Pettersson

NAMNET MARIA syftar på Jesus mor som fick föda Guds son, Maria från Magdala som var i hans närhet, samt Maria, Jakobs mor, som var det första vittnet om Jesus uppståndelse.

SVENSKA KYRKAN I LILLA EDET består av tre församlingar – Hjärtum, Västerlanda och Fuxerna-Åsbräcka – och är en del av den världsvida Kyrkan. Genom gudstjänst, diakoni, undervisning och mission vill vi tillsammans ta emot och förmedla Guds kärlek.

Svenska kyrkan i Lilla Edet
Fuxernavägen 8, 463 33 Lilla Edet
0520 - 49 47 00
svenskakyrkan.se/lillaedet

Präster

Marcus Stille, 0520 - 49 47 02
Christian Fehn, 0520 - 49 47 05
Rolf Pettersson, 0520 - 49 47 06

Diakoner

Merja Andersson, 0520 - 49 47 07
Helén Eriksson, 0520 - 49 47 04

I DETTA NUMMER

- 2 PRELUDIUM
- 3 PÅ GÅNG
- 4 REPORTAGET
- 6 VAKTMÄSTERI
- 8 TILLBAKABLICK
- 10 UNG I KYRKAN
- 12 KALENDARIUM
- 14 MÖTET
- 16 JOURHAVANDE PRÄST
- 18 KONFIRMATION
- 20 KORSORD
- 21 FRÅGELÅDAN
- 22 TEMA

Ulrica Sjöberg, Andreas Molin och Malin Samuelsson.

Nya medarbetare i pastoratet

Vi hälsar fyra nya medarbetare hjärtligt välkomna och önskar dem rik välsignelse i sina nya tjänster.

FREDRIK TOBIN-DODD är fr o m 1 maj anställd som organist på 75% och kommer att tjänstgöra i hela pastoratet, men med Hjärtum och Västerlanda som bas. Han har tidigare tjänstgjort som kyrkomusiker på flera platser i regionen, men också och inte minst ägnat sig åt arkeologi i Rom.

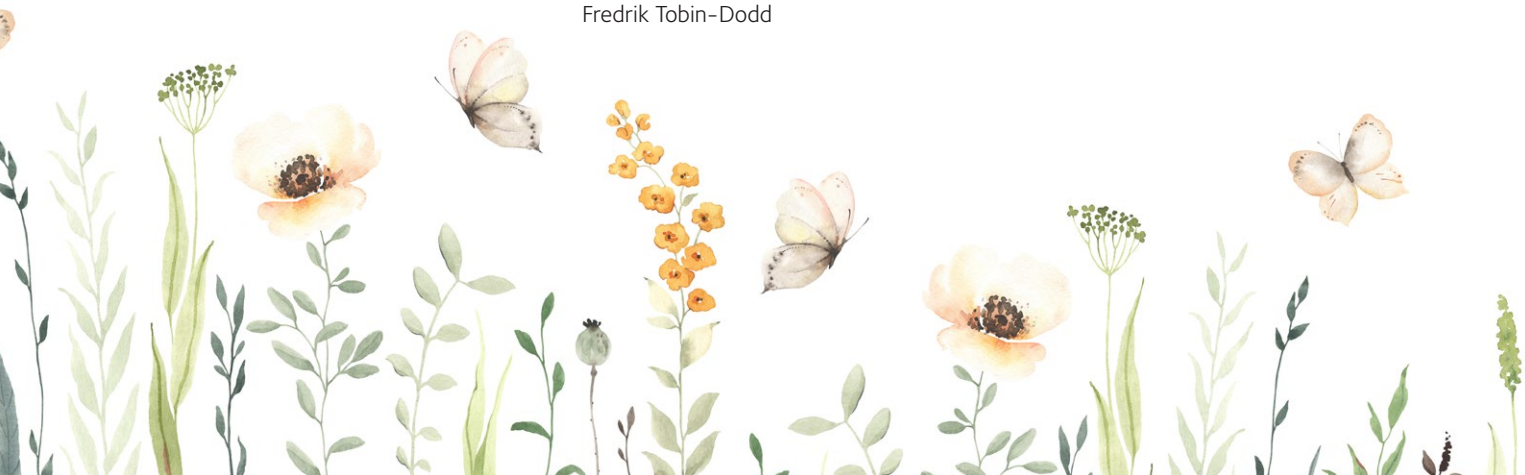
Fredrik Tobin-Dodd

Vi har även anställt tre nya visstidsanställda vaktmästare:

ULRICA SJÖBERG med placering i det ambulerande arbetslaget, som sköter alla kyrkogårdar utom de i Hjärtum. Hon är utbildad inom trädgård, men har mångårig erfarenhet ifrån posten.

ANDREAS MOLIN med placering i det ambulerande arbetslaget. Även han är utbildad inom trädgård, efter att ha arbetat inom kommunikations- och mediabranschen under många år – inte minst som fotograf.

MALIN SAMUELSSON med tjänstgöring i Hjärtum. Även hon har utbildning inom trädgård och en flerfacetterad arbetslivserfarenhet.

Välkommen
in i kyrkan i
sommari!

Många mötesplatser under sommaren

Vägkyrka, Sommarkyrka, Sommarcafé... Det är många namn som möter oss i församlingarna under sommaren. Vad innebär de och är det någon skillnad? Låt oss reda ut.

Vi tar Elsie Sundberg i Västerlanda till hjälp. Hon har varit med från början.

-Vi har haft Vägkyrka i Västerlanda sedan 1988, varje sommar, säger hon, utom under pandemin. Från början hade vi fyra veckor.

Varför heter det Vägkyrka?

-Det är meningen att vägförare och semesterfirare ska kunna stanna till och få se kyrkan och kanske vara med på en andakt. Och så får de dricka kaffe med hembakat. Vägkyrkan finns över hela landet.

Det är ett helt koncept alltså. Vad har ni mer att erbjuda?

-Vi har hantverksutställning i församlingshemmet, lokala hantverkare som visar och säljer sina alster. Och så håller Hembygdsföreningen öppet i Bohusstugan och Sockenmagasinet, med guidning om någon önskar det.

Ingrid Olsson tillhör Hembygdsföreningen och har också varit med

länge. Hon hör också till dem som brukar baka det goda brödet som har blivit ett riktigt dragplåster. Det bakas antingen på häll eller i vedeldad bakugn.

Blir det brödbak i år också, Ingrid?

-Det får vi se, det beror på orken. Maken Tore skakar lite på huvudet, han tycker att det räcker nu.

Men i år kommer det inte att kallas Vägkyrka utan Sommarkyrka. Vad är skillnaden? Det kommer att bli precis samma sak, utom att öppettiden är lite kortare, nämligen kl 14-17. Vägkyrkokonceptet innebär en lite längre öppettid.

VÄSTERLANDA OCH HJÄRTUM

samarbetar och har vardera två veckor i juli. I år är det Hjärtum som inleder, måndagen den 4 juli. Där har man dock i år valt att inte ha någon hantverksutställning - men Hembygdsmuséet håller öppet.

Under Sommarkyrkan hålls varje dag en sommarandakt i kyrkan kl 15. Kantor Christina brukar sitta vid pianot. Varje lördag är andakten utökad till en musikgudstjänst som brukar vara uppskattad. Sommarkyrkan håller öppet alla veckans dagar. Den bärs upp helt och hållet av ideella, som bakar och gör olika insatser. Pengarna från kaffe och lotterier går till något välgörande ändamål, t ex Operation Smile.

I FUXERNA BLIR DET i år, liksom förra året, Sommarcafé. Varje onsdag kl 11-13 (8 juni - 24 augusti) i trädgården mellan församlingshemmet och prästgården. Flera ideella hjälper till även här med kaffekokning och servering. Kl 12 får man lyssna till ett Dagens ord.

Välkommen i sommar till någon av våra träffpunkter!

Text: Barbro Salomonsson

Sommarcafé.

Elsie Sundberg och Ingrid Olsson.

Klockringning

Våra kyrkor är öppna i samband med själaringningar så anhöriga kan komma in och tända ljus och sitta ner en stund.

Alla som bor nära kyrkor har med största sannolikhet hört när kyrkklockorna slår. Kyrkklockorna har en lång historia i Sverige och de har hjälpt till att meddela församlingsbor både sorg, glädje, samlingar och fara.

Deras huvudsakliga uppgift har alltid varit att kalla människor till kyrkan, förr i tiden då folk saknade egna klockor var ringningen extra betydelsefull. Av denna anledning så rings det innan söndagens gudstjänst för att besökare ska hinna i tid till kyrkan, detta sker en timme före, 15 min före och vid sammanringningen vid gudstjänstens början. Lokala

traditioner förekommer runt om i landet med hur länge, vilka tider, och vilken klocka man använder vid ringning.

MORGON- OCH KVÄLLSRINGNING

Vi har även morgon- och kvällsringningar under sommarhalvåret. I Lilla Edets pastorats kyrkor sker dessa klockan sju både på morgon och kväll, denna ringning varar i ca fem minuter. Det är oklart om dessa skett hela året tidigare och någon sedan tagit beslutet om att endast tillämpa det under sommarhalvåret. Varför dessa kom till kan vara för att uppmäna till bön, de kan också

vara för att orientera sig om tiden på dagen och kan troligen vara en arbetssignal.

SJÄLARINGNING

Klockringningen som sker efter ett dödsfall kallas för själaringning, i våra kyrkor sker den klockan 11. Här blir det extra tydligt vilka lokala traditioner som finns:

I Västerlanda rings det i båda klockorna i 15 minuter.

I Hjärtum rings det i båda klockorna i 10 minuter.

I Fuxerna rings det i stora klockan i 5 minuter.

I Åsbräcka rings det i 5 minuter.

Stora klockan i Hjärtums kyrka.

Våra kyrkor är öppna i samband med själaringningar så anhöriga kan komma in och tända ljus och sitta ner en stund.

TACKSÄGELSERINGNING

Tacksägelseringning sker i gudstjänsten efter att prästen läst upp vilka som avlidit, denna ringning är ca 32 slag.

HELGMÅLSRINGNING

Vid helgmålsringning ringer man i våra kyrkor på lördagar kl 16 eller 18.

KLOCKARE

Förr, när man inte hade samma teknik som idag, fanns det alltid en person som hade till uppgift att ansvara för klockringningen. Denne kallades klockare och hade oftast ytterligare yrken/uppdrag inom kyrkan.

Runt 1940-talet så började man att automatisera klockringningen så den gick att programmera med tidur.

I samband med renoveringen av Hjärtums kyrka 2018 byttes detta tidur ut till modernare teknik. Det nya systemet var tyvärr inte helt anpassat efter behovet vilket ledde till många felringningar. Detta är numera bytt till ett annat system, som är mer driftsäkert.

Vi ber om ursäkt för besväret kyrkklockorna orsakat i Hjärtum och hoppas vi slipper fler bekymmer med felringningar. Dock kan enstaka busringningar fortfarande förekomma.

Text: Linnéa Holmedal

Kuriosa om klockorna i våra kyrkor

I HJÄRTUMS KYRKA finns en stor och en mindre, båda skaffades vid tornbygget 1901. Innan dess hade kyrkan en mindre klocka i en klockstapel på kyrkogården, som omnämns i en inventarieförteckning på 1700-talet som "En klåcka af medelmåttig storlek". Denna klocka ska enligt sägner ha blivit bortbytt mot en annan, eventuellt ska brukspatron Larsson ha fått den i utbyte mot den han skänkte till kyrkan.

Stora klockan har inskriften:

"År 1901 blef denna klocka uppsatt i Hjertums kyrka af bruksegaren P. Larsson på Thorskog som då utöfvade patronatsrätten för Ströms Säteri, då P. O. J. Simonsson var församlingens kyrkoherde Gjuten i Stockholm af K. G. Bergholtz & Co."

På klockans andra sida står det:

"Hela världen fröjdes Herran tidigt och af hjertans grund kommer ifrån orter fjärran I som stån i Hans förbund kommen fram med lust och fröjd sjunger Gud i himmelshöjd Sv Ps 286:1".

ÄVEN VÄSTERLANDA KYRKA har två klockor, en stor och en mindre. Dessa tillkom i samband med tornets uppförande 1898. Den stora klockan är ca 1 m hög och 113 cm i diameter. Lilla klockan är 80 cm hög och 90 cm i diameter. Den är gjuten med metallen från en äldre klocka som vid omgjutningen vägde 211 kg.

Vill man läsa mer om bland annat dessa klockor kan jag rekommendera boken "Sveriges kyrkor, Bohuslän, Hjärtum och Västerlanda" av Maj-Brit Wadell.

I FUXERNA KYRKA finns två klockor en stor och en mindre, läser man inskriften på dessa så kom de till "I Konung Oskar den II:s 13:e regering år [1885]".

ÅSBRÄCKA KYRKA HAR en klocka som är 80 cm hög och 65 cm i diameter. Enligt inskriften på klockan är den gjuten i Göteborg år 1829. Tidigare fanns klockan i en klockstapel ute på kyrkogården. När tornet byggdes 1915 användes trävirket från stapeln som uppfördes på 1800-talet.

Text: Linnéa Holmedal

Pilgrimsvandringar till Fuxerna kyrka

På Annandag Påsk tidigare i år genomfördes två pilgrimsvandringar. En vandring började i Hjärtums kyrka och följde pilgrimsleden till Fuxerna. En annan vandring utgick från Högstorps kyrkogård till Fuxerna

På Annandag Påsk hör vi om en händelse som utspelar sig på Påskdagens eftermiddag. Två lärjungar är på vandring från Jerusalem till byn Emmaus. De är modfällna och förvirrade. Jesu korsfästelse blev en chock för dem och kvinnornas vittnesbörd att Jesu grav var tom och änglarnas budskap att han uppstått gjorde dem bara förvirrade. De visste inte vad de skulle tro.

När de går och samtalar med varandra kommer Jesus och slår följe med dem men de känner inte igen honom. Han frågar vad de samtalar om. De får berätta om allt det som uppfyller dem. När de har berättat vad de varit med om, börjar Jesus tala med dem om det som står om Messias i de heliga skrifterna. Han visar att det som hänt är just det som var förutsagt där. När de är framme vid byn Emmaus, såg det ut som om han ville gå vidare. De två lärjungarna ber honom stanna hos dem och bjuder in honom till sitt hem. När de skall äta, tar Jesus brödet, läser tackbönen och bryter brödet. DÅ känner de igen honom och han försvinner ur deras åsyn.

DETTA ÄR DEN BIBLISKA bakgrunden till de vandringar, som genomfördes Annandag Påsk tidigare i år. En vandring började i Hjärtums kyrka och följde pilgrimsleden till Fuxerna. En annan vandring utgick från Högstorps kyrkogård till Fuxerna och de båda grupperna sammanstrålade i Fuxerna församlingshem och vandrade sedan tillsammans till kyrkan via vandringsleden utmed älven.

I Fuxerna kyrka firades mässan tillsammans med dem som samlats där.

Text: Rolf Pettersson

Foto: Pixabay

Sommarskoj

SOMMARLOVET BÖRJAR MED aktiviteter och lekar i Fuxerna församlingshems trädgård.

Tre tisdagar i juni träffas barn mellan 7-12 år för att leka, pyssla, sjunga, fika mm.

Alla är lite blyga när de kommer och förväntan är stor på vad som kommer att hända. De som har varit med tidigare är snabba med att fråga om vi kommer att leka med vatten för det är roligast. Barnen delas upp i lag och första leken kan börja. Mycket går ut på att lära känna varandra och att kunna samarbeta är viktigt. Blygheten försvinner och alla går in för att ha roligt tillsammans.

Efter en stund är det dags för lite mellanmål och samling med olika tema som ”alltid älskad”, ”du är värdefull”. Efter samlingen kan man välja mellan pyssel eller vattenlek. Barnen jublar och springer in fort och byter till badkläder.

Vi börjar med en kedjestafett med vatten som går ut på samarbete med att fylla en flaska med vatten. Koncentrationen är stor och leken görs flera gånger. Solen skiner och alla är varma så äntligen får alla som vill vara med och spruta vatten på varandra. Blötast blir nog vi ledare. På frågan ”har det varit roligt idag?” hörs ett högt Jaaaa. Alla är överens om att det är kul att leka med vatten. Förväntan är stor på att vara med på Sommarskoj till sommaren igen.

Text: Anette Johansson

Foto: Anette Johansson

Sommarutflykt till Gräfsnäs

TORSDAG 30 JUNI

Sommarens utflykt för familjer går till Gräfsnäs med buss. En dag med roliga aktiviteter för hela familjen fylld med lekar, pyssel och bad. Eller njut av en stunds avkoppling med en kaffekopp.

Förväntningarna är stora, det pratas glatt i bussen. Äntligen framme efter en ”lång” resa på krokiga vägar. Det står framdukat smörgåsar och lite fika som alla äter med god aptit. Väntan på att bada är stor, för några är det första doppet för i år.

Alla som vill bada samlas och börjar sin promenad till vattnet som tar ungefär 5 minuter. På vägen korsar vi en järnväg som är mycket smalare och ser annorlunda, det är Anten-Gräfsnäs museijärnväg som man kör med ånglok. Äntligen framme vid vattnet och några är snabba med att springa ut på bryggan och hoppa i vattnet. Lite kallt är vattnet men vad gör det när det är så roligt.

Under tiden som många är och badar så är några kvar och pysslar. Fantasien är stor och det blir många fina saker. Några passar på att njuta i solen med en kopp kaffe.

Nu är det snart dags för lunch och det börjar dofta gott ifrån köket. På menyn står det pasta med köttfärsås. Det smakar gott i hungriga magar efter mycket bad.

Det finns tid för ytterligare lek och några hinner även med ett litet dopp till i vattnet.

Som avslutning avslutar vi med korvgrillning innan det är dags att åka hem med bussen igen. Många är lite trötta efter en rolig dag och hoppas att snart kunna åka på utflykt igen.

Det här är en beskrivning från tidigare utflykt och vad vi även i år har att se fram emot.

Text: Anette Johansson

Här hittar du vad som händer i våra församlingar i vår

På hemsidan www.svenskakyrkan.se/lillaedet, facebook samt i församlingsbladet Lilla Maria, som finns att hämta i alla våra kyrkor och församlingar, får du mer information. För prenumeration via e-post eller beställning av aktuellt nummer, ring 0520-49 47 00 eller maila lillaedets.pastorat@svenskakyrkan.se

Vi reserverar oss för eventuella justeringar.

*Händer
hos oss i
sommar!*

Sång & musik**SOMMARMUSIK I HJÄRTUM****Lördag 9 juli kl 15**

"Sommarorgel" – Lars Storm, orgel

Lördag 16 juli kl 15

"Återklang – Stockholm anno 1796" – Anders Ericson, luta

SOMMARMUSIK I VÄSTERLANDA**Lördag 23 juli kl 15**

"Kärleken och livet" – Maria Tuimala Sörensson, sång, Jan Falk, piano

Lördag 30 juli kl 15

"Visor, jazz och klassisk musik" Familjen Martinsson

Barn & familj**Sommarskoj****Tisdagar 14, 21 och 28 juni kl 10-12**

Fuxerna församlingshems trädgård. För barn 7-12 år. Kläder efter väder. Lekar, utepyssle, sång och samling. Mellanmål serveras. **Anmälan** senast 10 juni till Anette Johansson, 0722-18 46 88.

Sommarutflykt till Gräfsnäs**Torsdag 30 juni**

Kl 9.30 avresa med buss från Fuxerna församlingshem. Hemma ca kl 19.

Vuxna och barn tillsammans.

Begränsat antal platser.

Vuxen 50 kr, barn 25 kr, familj 100 kr.

Anmälan senast 23 juni, tel

0520-494700 eller 0722-18 46 88.

Glöm inte att meddela specialkost.

Pilgrimsvandringar**Sommarkyrkan i Hjärtum**

Två vandringar anordnas per vecka, en lite längre och en kortare. Vandringarna avslutas med andakten i kyrkan kl 15.00

Tisdag 5 juli, kl 13, Utby-Hjärtum

Vandringen följer Pilgrimsleden (c:a 6 km) från Utby till Hjärtums kyrka.

Torsdag 7 juli, kl 13.30, Hjärtum

Denna vandring är en kortare vandring i Hjärtum och dess omgivning och den börjar och avslutas i kyrkan.

Tisdag 12 juli, kl 10.30, Slussen, Ström – Hjärtum

Vandringen följer Pilgrimsleden (c:a 8 km) och startar vid slussen.

Torsdag 14 juli, kl 13.30, Hjärtum

Denna vandring är en kortare vandring i Hjärtum och dess omgivning och den börjar och avslutas i kyrkan.

Sommarkyrkan i Västerlanda

Två vandringar anordnas per vecka, en lite längre och en kortare. Vandringarna avslutas med andakten i kyrkan kl 15.

Tisdag 19 juli kl 11, S:t Olofs källa – Västerlanda kyrka

Vandringen följer Pilgrimsleden (11 km) i skiftande terräng. Vi går inte så mycket uppför backar, däremot nedför.

Torsdag 21 juli, kl 13, Ballabo

Samling vid kyrkan för en vandring till Ballabo och tillbaka. Grusväg halva sträckan, vandring i skogsmark andra halvan.

Tisdag 26 juli, kl 11, Kyrkan – Oxulevattnet

Samling vid kyrkan för vandring till Oxulevattnet och tillbaka. Vandringen går utmed grusvägar och skogsstigar och är c:a 8 km lång.

Torsdag 28 juli kl 13, Stora Åsen

Samling vid kyrkan för vandring till Stora Åsen och tillbaka. Vandringen går utmed grusvägar.

Vandringar i Fuxerna på onsdagar

I anslutning till Sommarcafé anordnas några vandringar på onsdagar. Vandringarna börjar i Fuxerna kyrka kl 11 och går utmed älven till Församlingshemmet där det serveras fika.

20 och 27 juli samt 3, 10, 17 och 24 augusti.

MISSA INTE

Sommarskoj

Fuxerna

14, 21, 28 juni

Gudstjänster

ANNANDAG PINGST 6 juni

Västerlanda kyrka kl 18

Mässa, Rolf Pettersson

TORSDAG 23 juni

Djurhults kapell kl 21

Midsommargudstjänst,
Carl-Sixten Block

MIDSOMMARDAGEN 25 juni

Fuxerna kyrka kl. 10

Högmässa, Marcus Stille

Hjärtum Delsbo kl 10

Friluftsgudstjänst, Christian Fehn

Västerlanda kyrka kl 12

Högmässa, Marcus Stille

TORSDAG 14 juli

Tösslanda kl 17

Friluftsgudstjänst. Roland Kristensson

TORSDAG 28 juli

Västerlanda kyrka kl 18

Olmässa, Rolf Pettersson

OLSMÄSSODAGEN 29 juli

Andakt och anförande **kl 13** vid
S:t Olofs källa

Måltid & Gemenskap

SOMMARCAFÉ

8 juni-24 aug, varje onsdag 11-13
Fuxerna församlingshem.

SOMMARKYRKA

Hjärtums kyrka 4-17 juli,

öppet kl 14-17, andakt kl 15.

Visning av kyrkan, utställning och
servering.

Hembygdsmuséet är öppet.

Västerlanda kyrka 18-31 juli

öppet kl 14-17, andakt kl 15.

Visning av kyrkan, servering och
hantverksutställning i församlings-
hemmet. Bohusstugan och socken-
magasinet är öppet.

Varje
vecka

GUDSTJÄNSTER I VÅRA KYRKOR

HJÄRTUM

Söndagar, högmässa **kl 10**

En tisdag i månaden, mässa **kl 18**

VÄSTERLANDA

Söndagar, högmässa **kl 12**

Torsdagar, mässa **kl 18**

FUXERNA

Söndagar, högmässa **kl 10**

Onsdagar, mässa **kl 18**

En söndag i månaden

Finsk gudstjänst **kl 12**

DJURHULT

En söndag i månaden

Gudstjänst/högmässa **kl 16**

ÅSBRÄCKA

Vissa helger

MIDSOMMARGUDSTJÄNST
Djurhult 23 juni

GRÄFSNÄS
Utflykt 30 juni

FRILUFTSGUDSTJÄNST
Tösslanda 14 juli

SOMMARMUSIK
Västerlanda 30 juli

MISSA INTE

Sommarmusik
lördag kl 15

Hjärtum

9 och 16 juli

Västerlanda

23 och 30 juli

Odling blev hans lott

Minnen av en fin uppväxt i Lerum, arbetet i familjens trädgårdsföretag, livets motgångar och Guds beskydd. Roy Granberg berättar om allt det som blev hans liv.

Roy Granberg växte upp som enda barnet i sin familj. Hans föräldrar arbetade som trädgårdsmästare och allt-i-allo först på Moholms herrgård och sedan, under Roys skoltid, åt familjen Pripp i Lerum. Vid prippska villan bodde de i en annexbyggnad tills fadern en dag fick möjlighet att arrendera växthusen på Ström av Inlands AB.

I Lerum hade familjen det lugnt och skönt.

-Det var till att sköta växthus och trädgårdar, vi stod på Heden och sålde blommor till grossister. Pappa hade även en del körningar som chaufför åt fru Pripp. På kvällarna umgicks vi och fick ofta komma ner

till stora villan och se på TV. Det var ett gott liv och en fin uppväxt, berättar Roy Granberg.

Han blev också god vän med familjens enda barn, Elisabeth Pripp, och fick låna deras våning i Göteborg under studietiden.

TILL LILLA EDET

-Pappa fick för sig att han ville ha något eget. Varför förstår jag inte, för vi hade det ju så bra där vi var, minns Roy.

Efter lite letande hittade de växthusen i Strömsparken på Ström 1960. Inland byggde också ett nytt och större växthus som de fick arrendera. Roy var då 15 år och det

var dags för familjen att flytta från Lerum.

-Det var ett familjeföretag och jag blev indragen, fastän jag inte hade odlingen som intresse från början, säger Roy. Man var med i arbetet från början.

I växthusen blev han kvar under hela sitt yrkesliv. Idag är växthusen rivna och bostadshuset används av Verdandi.

STRESS OCH SJUKDOMAR

-Jag har stressat alldeles för mycket, berättar Roy.

Vid fyratiden på morgonen var han nere vid partihallarna i Gamlestadens och handlade blommor, ett par

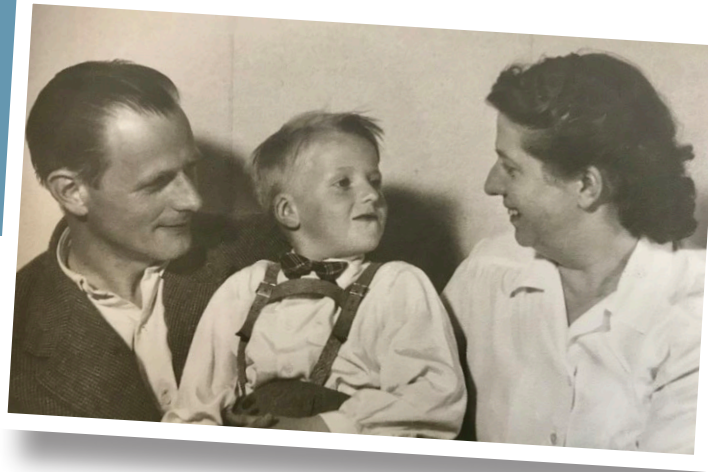
Vi möter

NAMN: Roy Granberg

BOR: i Lilla Edet

FAMILJ: ingen

INTRESSEN: travsport

dagar i veckan. Sedan var det arbete i växthusen och i affären.

Liv och arbete flöt ihop, eftersom han också bodde på samma fastighet. Stressen ledde honom till sist in i sjukdom, handikapp och, sedan tio år tillbaka, till ett rum på Lindkullen.

Den första stroke kom när föräldrarna var döda, handelsträdgården var i full gång, med anställda och flera ordrar både in och ut. Roy var ensam, låg flera månader på sjukhus och inga räkningar blev betalda. Ekonomiskt innebar det katastrof för honom. Han hämtade sig igen, men fick snart en stroke till. Då gick det inte längre.

-Den dagen jag fick sjukpension slängde jag min klocka i älven. Nu skulle jag inte behöva stressa mer, säger Roy. Tyvärr fick jag strax ännu en stroke och blev sittande här.

Tre gånger har Roy fått stroke och efter den sista hamnade han i rullstol.

FISKE OCH TRAVSPORT

Fisket har alltid funnits med Roy.

-Kan du gå ner och hämta en lax, sa mamma ibland, berättar Roy. Så mycket fisk fanns det i älven då.

Han har också tävlat i pimpelfiske. Det har varit ett sätt att umgås.

Hästar och travsport har varit Roys stora intresse under livet, som en motvikt till det ändlösa arbetet i växthusen. Han har ägt 29 hästar sammanlagt, men aldrig mer än två åt gången.

-Naturligtvis tog det tid både

morgon och kväll, men det gav mig också mycket tillbaka, säger Roy.

Roy tränade upp sina hästar från grunden. Man förstår när han berättar att han hade en särskild begåvning för detta.

-Man fick en speciell kontakt med dem och vi samarbetade bra, säger han. Den mest framgångsrika hästen vann nio lopp. En av dem sprang in 300 000 kronor på Axevalla och Åby, där vi tävlade.

AVSKILDHETEN PÅ LINDKULLEN

Än idag följer Roy travsporten noggrant. Samma dag vi talas vid ska han åka ner och lämna in en V65:a. Åker gör Roy i sin rullstol, det enda fordon han disponerar. Mötena han då får ”på byn” är värdefulla personliga kontakter.

Roy har alltid varit en sällskaplig person som trivs tillsammans med andra människor. Det är inte lätt att flytta till Lindkullen som ensamstående utan barn.

-När man hamnar här blir man helt bortglömd, säger Roy. Det känns som om man försvunnit från jordens yta. Förutom kyrkans folk var det bara en enda person som besökte mig under hela förra året. Före corona var det tyvärr inte mycket bättre.

Roy saknar också affärerna som fanns tidigare.

-Det är inte mycket kvar på Edet nu. Jag kan inte ens köpa mig ett par byxor, nu när mina har gått sönder, säger han.

Eftertänksamheten har kommit med åren.

-Livet blev annorlunda än jag ville, säger Roy. Jag har haft olika chanser och sumpat dem. Om jag hade stressat mindre, hade jag kanske sett möjligheterna som låg öppna.

Roy tror att han hade kunnat försörja sig som travtränare. Han hade också en längre relation med en kvinna. De hade planer på att slå sig ihop och hon var enda arvtagare till en stor hästgård utanför Floby.

-Då sa min mor att ”det får du inte. Det går inte.” Jag fick ge upp det, säger Roy och ser uppgiven ut.

GUDS BESKYDD

Genom sitt arbete som blomsterhandlare var Roy ofta i kyrkorna.

-Jag hann aldrig tänka på att gå i kyrkan annars. Det var bara jullottan vi gick på, säger Roy.

Han säger att han har blivit mer troende med åren, efter att ha varit nära döden många gånger.

-En gång blev jag påkörd av en grusbil i halkan och landade upp och ner 30 meter ut på en åker. När de väl fick loss mig behövde jag bara sy några stygn i huvudet, minns Roy. En annan gång, efter en operation, fick jag hjärtstopp i fyra minuter på sjukhuset.

-Jag har varit så långt ner att allt har blivit vitt omkring mig. Sedan har jag kommit tillbaka. Det måste vara någon som håller sin hand över mig och hjälper mig, konstaterar Roy.

Text & foto: Inger Lindeskog

Varje natt, året om, tar Jourhavande präst emot samtal om allt mellan himmel och jord. Syftet med tjänsten är att verka suicidpreventivt, men ensamhet är ändå den vanligaste anledningen att ringa Jourhavande präst.

En livlina i natten

ALLTID NÅGON ATT PRATA MED

Jourhavande präst nås varje natt 21-06 på telefon 112 eller via chatt på svenskakyrkan.se.

Monica Eckerdal var tidigare nationell samordnare för tjänsten jourhavande präst, och är nu distriktschef i Alingsås Centrum

står under samma tystnadsplikt. Det är anledningen till att endast präster tjänstgör i jouren. Även om den som ringer har rätt att vara anonym, så händer det inte alltför sällan, att man presenterar sig och uppger sin adress. Diakonen har, trots sin tystnadsplikt, anmälningsplikt. Det kan få konsekvenser för den som ringer. Bättre än att blanda i samma tjänst vore därför att ha två tjänster där präst och diakon kompletterar varandra och finns i parallella i tjänster.

I FÖRSAMLINGARNAS TJÄNST

Jourhavande präst är en del av den självvård som erbjuds i församlingarna. Det är församlingarnas sätt att tillsammans erbjuda akut självvård för människor i nöd. Det är en stor samhällsinsats som Svenska kyrkan gör genom tjänsten jourhavande präst. Ibland säger vi att det är så få människor som kommer till kyrkan. Då kan man påminna sig om att till svenska kyrkans tjänst jourhavande präst är det kö, varje natt, året om.

Monica Eckerdal

Sedan 2012 samverkar alla Svenska kyrkans stift i en gemensam organisation för jourhavande präst. Många var tveksamma till idén men det har blivit en framgång. Från att tidigare ha besvarat 20-25 procent av anropen kunde jourhavande präst 2012 besvara 92 procent. Idag är svarsfrekvensen något lägre, eftersom antalet samtal ökat nästan lavinartat. Behovet av att få samtala är enormt. Syftet med jourhavande präst är, precis som när tjänsten startade 1956, att verka suicidpreventivt.

Människor ringer inte bara för att man har självmordstankar. Man ringer för att tala om allt mellan himmel och jord. Om livet, om relationer som gör ont eller gått sönder, om förluster, ensamhet, om sjukdom, om känslan av meningslöshet som gör att man har tankar på att ta sitt liv. Människor ringer också för att man vill höra ett ord från bibeln eller ber om förbön och välsignelse. Det finns en grupp som ringer ofta. För dem är samtalet med jourprästen en livlina som gör att de orkar ett dygn till. Ensamheten, som kanske inte är det man vill tala med jourprästen om, är ändå den vanligaste orsaken att människor ringer. Man har helt enkelt ingen annan att prata med. Varken om det som hör vardagen till eller när det krisar i livet.

CHATT OCH BREV – NYA KANALER

Trots att många unga människor mår psykiskt dåligt är det få unga som ringer till jourhavande präst. Det kan bero på att tjänsten är obekant för yngre människor. Det kan också bero på att unga människor inte talar så mycket i telefon utan istället kommunicerar via nätet. Man använder sin telefon för att messa eller chatta. För att unga människor ska hitta till jourhavande präst kompletterades jourhavande präst hösten 2014 med två nya kanaler, chatt och digitalt brev.

Chatten är idag öppen varje dag mellan 18 och 24. I chatten får man i stället för att prata, chatta med

jourprästen. Kanalen digitalt brev är öppen 24-7 men den kontakten är inte i realtid. Den som skriver ett brev, lägger det i den digitala brevlådan. Inom 24 timmar kan ett brev svar från en präst hämtas från lådan, som bara brevskrivaren och prästen har tillgång till. Det kan inte bli någon fortsatt brevväxling. Det är ett brev och ett svar. Ett nytt brev blir en ny kontakt.

MÅNGA TAR KONTAKT

Redan det första dygnet med de två nya kanalerna hittade människor dit. Sedan har det bara fortsatt att öka, samtidigt som samtalen till jourhavande präst via 112 ökar. Genom de nya kanalerna har yngre människor hittat till tjänsten jourhavande präst. De skriver om sin kamp om att få höra till, att få känna att de duger, om relationer med föräldrar, kompisar, partner. De skriver om övergrepp och om att de inte ser någon mening i sitt liv. De frågar om Gud...

Jourhavande präst har fokuserat på att ha öppet under natten då ångesten oftast är mest påträngande, men behovet är större.

När man idag ringer en samhällsinstans möts man ofta av en telefonsvarare, inte en människa. Tyvärr kan det också vara så när man söker en församlingspräst. Så självklart behövs jourhavande präst dygnet runt och med den tekniska plattformen som används för tjänsten idag, är det möjligt. Det som behövs är ytterligare personella resurser för att bemanna jouren dagtid.

KAN ANVÄNDAS VID SÄRSKILDA HÄNDELSER

Den tekniska plattformen är byggd för att snabbt kunna förstärka jouren om det behövs, t ex i samband med en särskild händelse. Det har man haft möjlighet att testa under pandemin när man har haft öppet dygnet runt vissa perioder. Alla förutsättningar är plats. Nu är det en prioriteringsfråga för Svenska kyrkan.

Det är viktigt att de som svarar

Vad är kyrkans roll i de ungas liv?

Konfirmandundervisningen är en av kyrkans stora verksamheter. Identitet, självkänsla och självbild är viktiga teman som ungdomarna får möjlighet att bearbeta under konfirmandtiden.

Vi lever i en föränderlig värld. Min egen resa med Gud började på riktigt under mina tonår, när jag började ställa de stora frågorna om livet. Det är lätt att gå vilse bland de röster som kräver ständiga förändringar av vem du är, i ett samhälle med snabba flöden av mode, teknikprylar, och relationer. Vår kultur är mycket av en "utbytar-kultur".

Vad betyder det att vara människa? Vad behöver jag för att må

bra? Var hör jag hemma? Var hittar man svaren? Svaret fann jag i kyrkan.

Människans grundläggande existentiella behov är alltid desamma: kärlek, goda sammanhang och mening. Idag uttrycker många att de upplever sorg och nedstämdhet, trots att deras grundläggande fysiska behov är tillgodosedda. Folkhälsomyndighetens fokus att öka förutsättningarna för vår fysiska, psykiska, sociala och ekonomis-

ka hälsa är viktigt men det är inte tillräckligt. Den existentiella hälsan och den andliga dimensionen får inte glömmas bort. Frågorna "Vem är jag?", "Varför lever jag?" och "Vad lever jag för?" möter varje människa förr eller senare.

Vad innebär det att existera, att finnas till? Ordet existera kommer ur betydelsen att "gå ut". Att upptäcka är att utvecklas och fördjupas. Inifrån och ut. Vi behöver god hälsa på alla våra mänskliga plan, fysiskt,

psykiskt, men också andligt. Andlighet är en väsentlig del av att vara människa.

JAG KÄNNER MIG lycklig, som hittade in i en ungdomsgrupp i kyrkan när jag var tonåring. Där var det högt i tak och jag fick testa mina tankar och blev bemött med kärlek. Kyrkan är en arena för djupa livsfrågor, mycket kärlek och en vid gemenskap. Dit ska man få komma utan motkrav och rädsla att bli utbytt. Där, i de sammanhangen, i Jesu närvaro och kärlek, kan man finna frid och frihet. Kyrkan har ett enormt viktigt uppdrag, inte minst att berätta om Gud, men också att visa på att människan är mer än kropp och sinne. Vår själ behöver också tas hand om och finna riktning.

Därför är konfirmandundervisning en av kyrkans stora verksamheter. Upplägget kan se olika ut men innehållet är i stort detsamma. Att ta beslutet att konfirmeras, betyder att dopet bekräftas. Gud bekräftar löftet som gavs i dopet och konfirmanden säger sitt ”ja” till att fortsätta tillhöra Gud och se vart den relationen kan bära. Det är aldrig för sent att bli döpt och konfirmerad. Idag blir det allt vanligare att vuxna, som inte blivit döpta som barn döps och blir konfirmerade.

UNDER KONFIRMANDTIDEN ges många möjligheter att diskutera och utmana de egna och andras bilder om livet och Gud. Konfirmanden får chans att upptäcka och ställa frågor om det man kanske aldrig förr tänkt på.

Identitet, självkänsla och självbild är viktiga saker och under konfirmandtiden får konfirmanden möjlighet att bearbeta detta och uppmuntras att våga vara den Gud har skapat dem till att vara.

Godhet och ondska, människosyn är viktiga ämnen som tas upp och givetvis Jesus som är kärnan och stjärnan i allt: Vem är han, vad gjorde han och vad sa han? Konfirmandtiden tar upp syndens allvar och

konsekvenser, i ljuset av förlåtelsens kraft. Och mycket, mycket mer...

Ett viktigt perspektiv är också att se på människan som oändligt värdefull och att vi tillhör varandra och Gud. Konfirmanden får öva sig i vad kärlekens väsen är, att känna igen kärlekens röst, Guds röst, och leva efter den.

EFTER KONFIRMATIONEN KAN man fortsätta som fadder för nästa konfirmandgrupp. Den vill vara en andlig miljö där livsvandringen i kyrkan får fortsätta tillsammans med andra som också söker. Dessa relationer erbjuder mycket glädje, svar och stöd i en identitetsskapande process.

Vår konfirmationsläsning sker i

nuläget för de som fyllt eller ska fylla 13 år. Vi träffas under perioden november- augusti. Vi startar året med tätare träffar för att sedan ses ca en gång/ månaden. Vi erbjuder två läger, ett kortare helgläger under våren och ett veckolångt läger i augusti, som sedan avslutas med konfirmation. Inbjudan kommer alltid hem i brevlådan till kyrkotillhöriga ungdomar i den aktuella årsgruppen. Men givetvis finns det alltid möjlighet att anmäla sig ändå på vår hemsida.

Varmt välkommen!

Text: Helén Eriksson

svenskakyrkan.se/lillaedet/konfirmation

I varje nummer av Maria svarar någon av kyrkans engagerade medarbetare på en fråga kopplad till aktuellt tema. Kanske har du en fråga du funderar på? Ställ den gärna till oss via mail till rolf.petterson@svenskakyrkan.se. Kanske just din fråga passar in i kommande tema och du får svar i tidningen.

Fråge- lådan

Vart är du på väg?

Frågan, som är en personlig variant, av den som ställs i det populära TV-programmet, har flera bottenar. Den kan handla om det till synes uppenbara, ett konkret resmål, ett vardagligt ärende och inget mera. Men i det till synes uppenbara kan ligga en djupare mening och längtan. Den yttre resan kan i själva verket handla om en inre, som är den verkligt verkliga. För många är sommaren, med semester och avbrott från det vardagliga, en tid då resmål, drömmar och fritid tvinnas samman i förhoppningar om

avkoppling, nystart och mening. Den första kristna församlingen kallades kort och gott för Vägen. Kyrkan är ett folk på vandring till ett bestämt mål och Jesus säger att han är Vägen och Sanningen och Livet. I vardagens olika händelser söker han oss, för att vi ska få skåda storheten och djupet i hans härlighet. Vår tid vill han fylla med evighet. Vart är du på väg? Hur ser dina drömmar och din längtan ut?

Text: Rolf Petterson

Vart är du på väg i sommar?

Jenny Mossberg, Korsvägen, Västerlanda:

-Jag vill vara på väg mot lugn i sommar efter en intensiv arbetstermin.

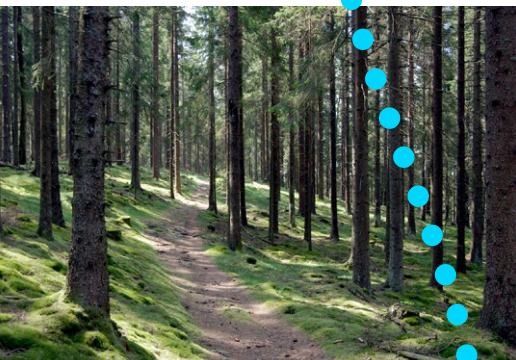
Evaggelos Georgiou, Ström

-Pilgrimsvandra i Dalsland och på Västkusten. När jag är i Dalsland ska jag träffa vår förra diakon Inger Lindeskog. Det ser jag fram emot.

Eleonor Johansson, Stora Åsen, Västerlanda:

-Jag vill ta med familjen till Skagen och promenera ut till grenen där Kattegatt och Skagerak möts. Där har jag inte varit sedan jag var barn.

Pilgrimsleden från S:t Olofs källa till Västerlanda kyrka

Från S:t Olofs källa i Källseröd går en pilgrimsled till Västerlanda kyrka. Den är 11 km lång och den har kommit till genom frivilliga insatser. Jag träffar två av dem som planerat leden och märkt ut den med pilgrimsmärken.

Hur kom pilgrimsleden till?

- Vår dåvarande präst hade hört att det fanns en S:t Olofs källa och tyckte att vi skulle göra en pilgrimsled, berättar Ingemar Carlsson. Tanken var att man skulle gå från källan till kyrkan, vara med på en gudstjänst och i samband med den få ett diplom, fortsätter han vidare.

Var det självklart för er hur leden skulle dras?

- Nej, det var det inte säger Lars-Inge Andersson. Prästen var inte från trakten så han kände bara till Kungälvsvägen, men där tyckte vi att det var alltför farligt att gå.

- Jag hade gått på stigar och skogsvägar som var trevliga att vandra på, så därför är dragningen som den är, inflikar Ingemar och dragningen har varierat beroende på bland annat skogsavverkning.

Har ni några favoritplatser utmed leden?

Kvarnen nedanför Stendammen och Stendammens badplats, svarar Lars-Inge. Vid Höge berg är det en härlig utsikt norrut berättar Ingemar och givetvis Thomas Petersons jaktstuga där man kan rasta. Vägen utefter Göta älv tycker jag är vacker, säger Lars-Inge och båda stryker under att det fina med leden är att den erbjuder så olika upplevelser: skogsmark, sjö, bäckar och Göta älv.

Har ni några tips till den som inte gått med men gärna skulle vilja prova på?

Ett Bed&Breakfast-boende finns efter leden. Vid regnperioder kan leden vara sölilig, så man ska ha bra på fötterna.

Stillheten är läkande och det finns ord på vägen, avslutar de.

Text och bild: Rolf Pettersson

Sankt Olofs unika källa i Källseröd

VID GÅRDEN KÄLLSERÖD i Västerlanda socken finns en källa, kallad Sankt Olofs källa. Den är märkvärdig på så sätt att den förr alltid kunde användas för att hämta dricksvatten. Den frös inte på vintern, utom eventuellt ett tunt islager på ytan, och den torkade inte ut på sommaren.

Det finns många Olofskällor, men just vid denna har Olav Haraldsson, Sankt Olof, antagligen själv rastat med sitt följe av soldater, på den tid då han regerade som kung i Norge, dit trakten då hörde, alltså för tusen år sedan (1015-1028). I senare tid har källans vatten ansetts bota ögonsjukdomar, men det har också förekommit vilt leverne på platsen som ett tillhåll för ungdomar.

FLYDDE TILL NOVGOROD

Olav, som källan fått namn efter, han blev hårt ansatt av politiska fiender och flydde 1028 till sin svåger och svägerska i Novgorod, där han stannade till 1030. Svägerskan hette Ingegerd och blev senare helgonförklarad som Sankta Anna av Novgorod. Hon är bland annat känd för att ha åstadkommit fred i det land som på medeltiden kallades Ryssland, men nu kallas Kievriket eftersom den politiska historien blivit trasslig. Hennes man, Jaroslav den vise, var inte bara furste av Novgorod, utan även storfurste och regent i detta Kievrike. De uträttade också andra goda ting, såsom vad gäller barnundervisning och bygget av Sofiakatedralen i Kiev, där de är begravda. Jaroslavs märke återfinns nu i Ukrainas vapen. Tiden hade många andra namnkunniga regenter, ofta helgon, som Henrik den helige i Tyskland och Sankt Stefan i Ungern.

TILLBAKA TILL NORGE VIA SVERIGE

År 1030 återvände Olof med svensk hjälp till Norge, genom det då hedniska Norrland, och beredde genom sin blotta närvaro väg för nästa generations missionärer i Hälsingland och Jämtland. Det brukar sägas, att han stupade i slaget vid Stiklestad, men detta slag har inte bekräftats av vare sig samtida dokument eller arkeologiska fynd. Däremot är hans samtid enig om att han blev mördad vid Stiklestad den 29:e juli år 1030. Helgonförklaringen följde på grund av underverk vid hans grav.

Text: Gösta Mellberg

Jaroslav den vise var storfurste av Kievriket från år 1019 till år 1054. Treudden i hans vapen syns numera i Ukrainas statsvapen.

Sankt Olof är Nordens första och mest populära helgon. Här är han avbildad i en medeltidskyrka i det danska Skivholme.

”Ibland säger vi att det är så få människor som kommer till kyrkan. Då kan man påminna sig om att till Svenska kyrkans tjänst Jourhavande präst är det kö, varje natt, året om”

Monica Eckerdal, tidigare nationell samordnare för tjänsten jourhavande präst

Läs mer om jourhavande präst på sid 16–17.

”Frihet, enkelhet,
bekymmerslöshet,
tystnad, långsamhet,
delande, andlighet.”

Pilgrimens nyckelord

